

Kriminalomsorgens høgskole
og utdanningscenter KRUS

2023

Høgskolekandidat i straffegjennomføring

Fengselsbetjentutdanningen

Kriminalomsorgens høgskole
og utdanningscenter KRUS

Studieplan

INNHold

Innledning	2
Generell studieinformasjon	4
Målgruppe	4
Forkunnskapskrav	5
Læringsutbytte	5
Kunnskap	5
Ferdigheter	5
Generell kompetanse	5
Organisering av fengselsbetjentstudiet	6
Studiets kunnskapsgrunnlag	6
Læringsaktiviteter	6
praksisstudier i høgskolekandidatstudiet	7
Internasjonalisering	7
Skikkethet	7
Eksamen og sensur	8
Kildebruk og referanser	8
Medvirkning og aspirantdemokrati	9

INNLEDNING

Studieprogrammet Høgskolekandidat i straffegjennomføring (120 stp.) er basert på rammeplan for høgskolekandidat i straffegjennomføring, fastsatt av Kriminalomsorgsdirektoratet. Studiet ble akkreditert av NOKUT 28.02.2012. Det er delvis regulert av universitets- og høgskoleloven (jf. Forskrift om delvis innlemming av Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) under lov 1. april nr. 15 om universiteter og høgskoler), av Forskrift om aspiranter i kriminalomsorgen fastsatt av Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF) med virkning fra 01.01.2012 samt av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 15.12.2011. Gradens engelske tittel er *University College Candidate in Correctional Studies*.

Studieplanen er sentral for så vel aspiranter som andre som bidrar i studiet. Det forutsettes at alle involverte parter har god kjennskap til dette dokumentet.

Studieplanen er basert på programplan godkjent av NOKUT 28.02.2012, revisjon behandlet i studieutvalget 26.08.2020. Sist endret 18.05.2022

ORGANISERING AV HØGSKOLEKANDIDAT- OG BACHELORSTUDIET I STRAFFEGJENNOMFØRING

Høgskolekandidatstudiet i straffegjennomføring utgjør grunnutdanningen av fengselsbetjenter. Studiet inngår i programplan for bachelor i straffegjennomføring. Etter fullført studium kan fengselsbetjenter søke seg inn på påbyggingsstudiet og fullføre bachelorgraden. Se nærmere informasjon i programplanen for bachelor i straffegjennomføring.

OPPBYGGING AV STUDIENE

Høgskolekandidatstudiet i straffegjennomføring (heltid over to år) består av:

1. semester
  - KRUS1000 Introduksjon til fengselsbetjentrollen og kriminalomsorgen (10 stp.)
  - KRUS1100 Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner (10 stp.)
  - KRUS1200 Kriminalitet og straff (10 stp.)
2. og 3. semester
  - KRUS1400 Kartlegging og dokumentasjon (10 stp.)
  - KRUS2000 Sikkerhet og risiko I (30 stp.)
  - KRUS2100 Tilbakeførings- og miljøarbeid I (20 stp.)
4. semester
  - KRUS2200 Sikkerhet og risiko II (7,5 stp.)
  - KRUS2300 Tilbakeførings- og miljøarbeid II (15 stp.)
  - KRUS2400 Profesjonsforståelse og etikk (7,5 stp.)

Etter fullført og bestått fengselsbetjentutdanning følger det ett års obligatorisk plikttjeneste i full stilling.

Påbyggingsstudiet (deltid over to år) som gir bachelorgrad i straffegjennomføring består av:

1. semester
  - KRUS3000 Kriminalomsorgen som virksomhet (15 stp.)
2. semester
  - KRUS3100 Kriminalitetsforebyggende arbeid i kriminalomsorgen (15 stp.)
3. semester
  - Valgfritt programemne (15 stp.)
4. semester
  - KRUS3900 Bacheloroppgave (15 stp.)

GENERELL STUDIEINFORMASJON

Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter KRUS (heretter kalt KRUS) skal utdanne ansvarlige, aktive, omsorgsfulle og reflekterte fengselsbetjenter. Høgskolekandidatstudiets innhold er basert på kriminalomsorgens samfunnsoppdrag gitt lov om gjennomføring av straff (Straffegjennomføringsloven) av 18. mai 2001 nr. 21. Studiet er profesjonsrettet og bygger på erfarings- og forskningsbasert kunnskap. Utdanningen skal gi grunnleggende kompetanse i straffegjennomføring i kriminalomsorgen. Utvikling av profesjonsrollen inngår som et viktig element i hele studiet.

Fengselsbetjentstudiet er en generalistutdanning. En generalist er en tjenesteperson som besitter grunnleggende kunnskaper og ferdigheter innen fengselsbetjentens virksomhetsfelt. I løsning av oppgavene skal generalisten ha kompetanse til å utføre arbeidet på generalistnivå, foreta helhetsvurderinger og trekke inn relevant spesialkompetanse og samarbeidspartnere ved behov. En generalist må også evne å se egen praksis og eget praksisfelt fra utsiden, for dermed å forstå dets sammenheng med samfunnet for øvrig. Studiets oppbygging skal ivareta en faglig progresjon fra første til fjerde semester.

Med utgangspunkt i lov om straffegjennomføring § 2 som bl.a. sier at «ved varetektsfengsling skal kriminalomsorgen legge forholdene til rette for å avhjelpe negative virkninger av isolasjon», vil det i studiet bli lagt vekt på isolasjon og skader ved isolasjon ved fengsling generelt.

MÅLGRUPPE

Studiet kvalifiserer til arbeid som fengselsbetjent i kriminalomsorgen innen alle straffegjennomføringsformer.

Kvalifikasjonskrav til søkere til høgskolekandidatstudiet i straffegjennomføring:

- vandel uten noe å utsette på, jf. straffegjennomføringsloven § 8
- fylt 20 år i opptaksåret
- generell studiekompetanse, eller: søkere som er 25 år eller eldre i opptaksåret, og som ikke har generell studiekompetanse, kan få vurdert om de er kvalifiserte på grunnlag av realkompetanse
- førerkort klasse B
- helse i tråd med medisinske krav fastsatt av KRUS
- tilfredsstillende fysikk, herunder bestå en fysisk funksjonstest fastsatt av KRUS
- personlige egenskaper som gjør søkeren kvalifisert for tjeneste i kriminalomsorgen

For utfyllende opplysninger, les mer om opptakskrav på KRUS' hjemmeside.

FORKUNNSKAPSKRAV

Kvalifikasjonskravene må være oppfylt ved oppstart av studiet. Flere av emnene i studieplanen bygger på hverandre og skal bidra til fengselsbetjentens videre spesialisering og livslang læring. Aspirantene skal følge oppbygningen av studiet slik det er fastsatt i studieplanen.

LÆRINGSUTBYTTE

Utdanningen skal ha høy faglig kvalitet og preges av tett kobling mellom profesjonsfag, disiplin fag og praksisfelt. Erfarings- og forskningsbasert kunnskap samt etikk skal være gjennomgående. Ved endt studium har aspiranten tilegnet seg teoretiske kunnskaper, yrkesspesifikke ferdigheter og generell kompetanse til å utøve profesjonelt fengselsbetjentarbeid.

Aspiranten skal etter fullført høgskolekandidatstudium i straffegjennomføring ha følgende samlede læringsutbytte, definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Aspiranten

- har tverrfaglig kunnskap fra relevante fagområder som gir begreper, perspektiver, verktøy og metoder for straffegjennomføring i tråd med lov
- har bred kunnskap om straffens og kriminalomsorgens historie og plass i samfunnet, lovverk samt innsatte/domfeltes ulike behov
- kjenner til nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid som har betydning for fengselsbetjenters arbeid i kriminalomsorgen
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor straffegjennomføringens område

Ferdigheter

Aspiranten

- kan anvende faglig kunnskap på relevante problemstillinger i arbeidet som fengselsbetjent og gjøre rede for sine valg innen sikkerhets-, tilbakeførings- og miljøarbeid
- har relasjonelle ferdigheter og kan beherske digitale, skriftlige verktøy og teknikker som bidrar til profesjonell yrkesutøvelse
- kan finne, vurdere og henvise til informasjon og relevant fagstoff og knytte dette til sitt arbeid i kriminalomsorgen
- kan reflektere over faglig utøvelse, vurdere og justere egen opptreden og oppgaveutførelse

Generell kompetanse

Aspiranten

- har bred kunnskap om faglige og etiske problemstillinger som fengselsbetjenter står overfor i utøvelse av makt og omsorg
- kan planlegge og gjennomføre, sammen med andre og alene, varierte arbeidsoppgaver i tråd med etiske krav, retningslinjer og lov
- kan presentere sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger, både skriftlig og muntlig
- har relasjonskompetanse og kan bidra til utvikling av god praksis i kriminalomsorgen gjennom utveksling av kunnskap, synspunkter og erfaringer
- kjenner til nytenkning og utvikling av praksisfeltet
- har kompetanse til å forebygge isolasjon og sikre likeverdige tjenester for alle grupper innsatte og domfelte

ORGANISERING AV FENGSELSBETJENTSTUDIET

De fire semestrene i studiet er organisert som et heltidsstudium over to år og gir breddekompetanse i straffegjennomføring. Studiet er en lønnet grunnutdanning som kvalifiserer for arbeid som fengselsbetjent i kriminalomsorgen. Som aspirant ved KRUS er man derfor både student og ansatt. Aspiranter plikter å sette seg inn i og følge gjeldende forskrifter, retningslinjer og lovverk tilknyttet studiet. Det er obligatorisk oppmøte i alle emner som inngår i studieplanen.

Studiet legger til rette for god læringsprogresjon for aspirantene, både når det gjelder tilegning av teoretisk kunnskap, praktiske ferdigheter og utvikling av identitet som fengselsbetjent. I alle fire semestrene legges det vekt på kobling mellom praksisbasert og forskningsbasert kunnskap. Se emneoversikten for nærmere informasjon om de ulike emnene som inngår i studiet.

Første semester gjennomføres ved høgskolen. I dette semesteret blir aspirantene introdusert for kriminalomsorgen og fengselsbetjentprofesjonen. Første semester tilegner aspirantene seg grunnleggende kunnskaper og ferdigheter og forberedes for videre studier i opplæringsenhetene i praksisfeltet. De skal i dette semesteret etablere gode studievaner, evne til å samarbeide om studieoppgaver, beherske digitale verktøy i studiet, få innføring i vitenskapelig tenkning og akademisk skriving.

I andre og tredje semester organiseres studiene i en opplæringsenhet i praksisfeltet. Denne delen av studiet baseres dels på veiledet praksis og dels som ordinære studier. Studieaktivitetene ledes og organiseres av KRUS ved praksisteamet, i samarbeid med lokal enhet. Aspirantledere og aspirantveiledere ved de lokale opplæringsenhetene har det daglige ansvaret for aspirantene mens de er i opplæringsenhetene. Aspirantene tilegner seg nye kunnskaper og ferdigheter gjennom veiledning, undervisning og selvstudier.

Fjerde semester gjennomføres ved høgskolen. I dette semesteret vektlegges aspirantenes refleksjon over erfaringer fra praksisstudiet. Aspirantene skal bearbeide egne erfaringer og tilegne seg ytterligere teoretisk kunnskap. Det skal særlig gis mulighet for kritisk refleksjon og bevisstgjøring av holdninger og verdier og utøvelse av profesjonelt skjønn. Det skal gis rom for å behandle dagsaktuell tematikk i aspirantenes avsluttende semester. Det skal også legges vekt på studentaktive læringsformer.

STUDIETS KUNNSKAPSGRUNNLAG

Kravene til fengselsbetjentes arbeid spenner vidt og innholdet i studiet baseres derfor på kunnskap fra flere ulike fagfelt. Kunnskapsgrunnlaget i studiet er forsknings- og erfaringsbasert. Studieemnene er i stor grad fler- og tverrfaglige og baseres hovedsakelig på kunnskap hentet fra vitenskapelige disipliner som jus, filosofi, sosiologi, kriminologi, pedagogikk og psykologi, samt fra forskning på profesjonsfeltet. Emnene bygger også på sammensatt profesjonskunnskap fra egen og andre profesjoner fengselsbetjenter samarbeider med.

LÆRINGSAKTIVITETER

I studiene ved KRUS tas det i bruk ulike undervisnings- og læringsformer som forelesning, seminarundervisning, gruppearbeid og veiledning individuelt og i grupper. I høgskolekandidatstudiet organiseres aspirantene i faste grupper. Praksisstudier i utvalgte opplæringsenheter utgjør også en sentral del av høgskolekandidatstudiet. I opplæringsenhetene i praksisfeltet foregår læringsaktiviteter enkeltvis, parvis og i grupper.

Muligheter for å oppnå foreskrevet læringsutbytte sikres gjennom ulike aktiviteter. Dette kan eksempelvis være praksis, fysiske aktiviteter, skriftlige innleveringer, deltagelse i seminarer og grupper, fremførelse av muntlige, faglige innlegg og tilbakemeldinger på medaspiranters arbeid. I øvingsrom ved høgskolen får aspirantene trene på så vel forsvars- og pågrepsteknikker som ulike kommunikasjonsferdigheter. Øvelsene støttes av digitale verktøy som videoopptak og strømming. Digitale verktøy og elektronisk læringsplattform benyttes gjennom studiene. Aktiv deltagelse forventes av aspirantene uavhengig av

læringsform, fysisk og digitalt. Deler av pensum blir behandlet i forelesninger og seminar, men aspirantene har et selvstendig ansvar for å tilegne seg gjeldende læringsutbytte og pensum.

PRAKSISSTUDIER I HØGSKOLEKANDIDATSTUDIET

I studiet legges det vekt på sammenhenger mellom erfarings- og forskningsbasert kunnskap. Aspirantene skal i praksisstudiene trekke veksler på den erfaring og kunnskap som de bringer med seg inn i studiet. De blir utfordret til kritisk refleksjon, både individuelt og i grupper. Dette forutsetter et åpent læringsmiljø hos både aspiranter og ansatte ved KRUS og i opplæringsenhetene.

De første 3-4 ukene i praksisperioden er satt av til opplæring. I denne perioden blir aspirantene fulgt opp av veilederne både på vakt og i samtaler knyttet til praksis. Veiledningen organiseres gjennom undervisningsaktiviteter, veiledningstimer og veiledningsvakter. I løpet av praksisperioden får aspirantene et mer selvstendig ansvar. Ferdighetstrening vektlegges i denne delen av studiet.

Veiledning handler i stor grad om interaksjon og kommunikasjon. Gjennom veiledningen inviteres aspirantene til refleksjon over faglige og yrkesrelaterte utfordringer de møter i hverdagen, med mål om at de vinner ny innsikt og erkjennelse knyttet til disse spørsmålene og utfordringene. Sammenhengen veiledningen foregår i, både de fysiske rammene og innholdet, er av vesentlig betydning for både valg av temaer og måloppnåelse.

Aspirantledere følger opp aspirantveiledere og aspiranter gjennom å kvalitetssikre veiledning og skikkethetsvurdering (se mer informasjon under punktet Skikkethet). De observasjonene som gjøres danner grunnlaget for videre veiledning, samt for skikkethetsvurderingen. Aspirantveiledere har ansvar for veiledningsvakter og –timer. Aspirantene skal få fortløpende tilbakemelding på sin tjenesteutførelse av aspirantveilederne. I tillegg får aspirantene en mer omfattende vurdering av sin tjenesteutførelse, og vurdering av oppnådd læringsutbytte i studieplanen, når de er midtveis i praksisopplæringen, og ved avslutning av praksisstudiet.

INTERNASJONALISERING

Deler av det forskningsbaserte kunnskapsgrunnlaget kommer fra internasjonal forskning. Aspirantene i høgskolekandidatstudiet må derfor forholde seg til engelskspråklig faglitteratur. Fagansatte og forskere ved KRUS trekker veksler på kompetanse som oppnås gjennom internasjonale og nasjonale samarbeidsprosjekt, både innen forskning og utviklingsarbeid i kriminalomsorgsfeltet.

I fjerde semester i høgskolekandidatstudiet organiseres et kort studieopphold til ulike land. Her vil aspirantene få innsikt i ulike måter å organisere straffegjennomføring og profesjonsutøvelse, og skal reflektere over dette underveis i og i etterkant av studieoppholdet.

SKIKKETHET

Kriminalomsorgen er en del av samfunnets maktapparat. Dette gir fengselsbetjenten spesielle oppgaver og utfordringer når det gjelder myndighetsutøvelse og makt over mennesker. Krav til skikkethet tilsier at den enkelte aspirant vil bli veiledet og vurdert i gjennomføringen av studieforløpet. Sentrale momenter i denne veiledningen er modenhet, personlig atferd og uttrykte holdninger overfor innsatte, domfelte og kolleger.

Formålet med skikkethetsvurderingen er å sikre at innsatte og domfelte skal møte ansatte som er skikket for yrket og være sikret mot overgrep og vilkårlighet. En skikket betjent må også kunne ivareta egen og kollegers trygghet. Forhold utenfor tjenesten kan også tillegges vekt ved vurdering av skikkethet. Dette gjelder opptreden eller handlinger som har direkte betydning for tjenesten som fengselsbetjent eller som har betydning for den tillit og aktelse som er nødvendig for å inneha en slik stilling.

Alle aspiranter som begynner sin fengselsbetjentutdanning blir tilsatt ved KRUS i en toårig prøvetid som statsansatt. Dette innebærer at man i løpet av prøvetiden kan bli sagt opp dersom man ikke tilfredsstill

alle nødvendige formelle krav. Det gis veiledning gjennom hele utdanningsforløpet på kriteriene for vurdering, både faglig og relatert til skikkethet. I de tilfeller hvor det er tvil om en aspirants skikkethet, skal aspiranten gis skriftlig beskjed om vurderingen tidligst mulig.

Vitnemål tildeles aspiranter som har fullført og bestått studiet.. I dette ligger at de har bestått alle arbeidskrav og eksamener i emnene som inngår i studieplanen, har fullført alle krav knyttet til praksisperioder i andre og tredje semester og er funnet skikket til tjeneste i kriminalomsorgen.

EKSAMEN OG SENSUR

Det brukes varierte vurderingsformer i de ulike emnene som tilbys i studiet. Vurderingsformene tilpasses læringsutbyttet i de enkelte emnene. Se emneoversikten for nærmere informasjon om vurderingsformene i emnene.

Ved eksamen eller vurdering der resultatet inngår på vitnemålet, eller innregnes i karakter for vedkommende studium, oppnevner KRUS sensorer i samråd med fagmiljøet ved KRUS. Bruk av sensor går frem av emneplanene. Det skal normalt benyttes to sensorer ved muntlig og skriftlig eksamen.

I emner med arbeidskrav er godkjente arbeidskrav en forutsetning for å kunne avlegge eksamen i det aktuelle emnet.

Det benyttes to karakterskalaer/vurderingsuttrykk i studiene:

Bestått/ikke bestått. Når UH-lovens karakterskala bestått/ikke bestått benyttes, skal dette være et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte karakterskalaen.

Gradert karakterskala. Ved KRUS benyttes UH-lovens graderte karakterskala med følgende generelle, kvalitative beskrivelser:

Symbol	Betegnelse	Beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Brukbar	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Kildebruk og referanser

Ved oppgave- og eksamensskrivning ved KRUS benyttes APA 7 som referansestil. Ved mangelfull referering kan aspiranten bli mistenkt for fusk/forsøk på fusk. Plagiatkontroll gjennomføres på alle skriftlige innleveringer.

MEDVIRKNING OG ASPIRANTDEMOKRATI

Aspirantene har en sentral rolle i kvalitetsarbeidet ved KRUS. Alle aspiranter inviteres til å gjennomføre semestervise evalueringer. I tillegg inviteres de med i underveisevalueringer både på høgskolen og i opplæringsenhetene. Aspirantene har sitt eget aspirantråd, med en valgt leder og en representant og en vararepresentant fra hvert seminar. Representantene fra kullene deltar i læringsmiljøutvalget (LMU) hvor aspirantenes og øvrige studenters læringsmiljø og rammebetingelser for læring står sentralt, og i aspirantenes arbeidsmiljøutvalg (AAMU) hvor aspirantenes arbeidsmiljø behandles. Aspirantene er videre representert i studieutvalget, der blant annet revisjon av studieprogrammene på høgskolen blir behandlet. Fra 2022 er aspirantene også representert i kvalitetsutvalget som er opprettet for å videreutvikle KRUS sitt kvalitetsarbeid i samsvar med kriminalomsorgens og institusjonens behov.